

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Предмет: Техничко и информатичко образовање

Разред: шести

Редни број часа по фонду: 1–2.

Наставна тема: Увод у архитектуру и грађевинарство

Наставна јединица: Историја архитектуре (стилови градње). Врсте грађевинских објеката

Циљ часа

Ученици умеју да разликују:

- различите стилове градње кроз векове,
- врсте грађевинских објеката према намени.

Задаци часа

Образовни:

- упознати ученике с различитим стиливима градње кроз векове;
- упознати ученике с врстама грађевинских објеката, према намени.

Функционални:

- оспособити ученике да самостално запажају и разликују битне карактеристике различитих стилова градње;
- оспособити ученике да самостално уочавају и класификују врсте грађевинских објеката;
- развијати способност слушања и запажања.

Васпитни:

- побуђивати радозналост и интересовање за архитектуру и грађевинарство;
- развијати самосталност у раду;
- развијати радне навике и вештине.

Тип часа: обрада, понављање градива.

Метод рада: дијалог, илустрација, демонстрација, писмени радови.

Облик рада: фронтални, индивидуални.

Наставна средства:

ВИЗУЕЛНА: слике из уџбеника, радна свеска, цртеж;

МАТЕРИЈАЛНА: модели грађевинских објеката;

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: мултимедијална презентација, видео прилози с интернета или из колекције наставника;

СРЕДСТВА ЗА ПРОГРАМИРАНО УЧЕЊЕ: наставне датотеке, мултимедијални образовни рачунарски софтвер.

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Помоћна техничка средства

ВИЗУЕЛНА: школска табла, илустроване књиге;

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: мултимедијски пројектор;

ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНА: персонални рачунар с расположивим периферним уређајима, пројектор с пројекционим платном, мрежна опрема, интернет-конекција;

МУЛТИМЕДИЈСКА: рачунар, електронска учионица, електронска табла;

МАТЕРИЈАЛНА: /

Активности ученика: учествовање у разговору, препознавање, именовање, објашњавање, усвајање нових знања, записивање, посматрање, слушање, постављање питања, одговарање, размењивање знања и искуства, допуњавање и кориговање одговора, повезивање претходног с новим знањем, сумирање рада, извођење закључака.

Корелација: ликовна култура, историја.

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

Наставне јединице реализовајте коришћењем мултимедијалне презентације која је саставни део приручника и/или помоћу фотографија, видео прилога и модела из колекције наставника.

Уводни део часа (10 минута)

- Ученицима представити уџбеник, који ће им служити за обраду новог градива и самостално учење и радну свеску за утврђивање градива кроз многобројне тестове и писмену израду вежби.
- Ученике упознати с наставним темама које ће изучавати у шестом разреду, као и с материјалом и прибором који ће им бити потребан на часовима техничког и информатичког образовања.
- Уз кратка питања о животу људи у праисторији и изгледу примитивних стамбених објеката, користећи слику 1.3. из уџбеника, повести разговор о потреби и почетку градње грађевинских објеката.

Главни део часа (70 минута)

Историја архитектуре (стилови градње)

- У кратком разговору ученике упознати с развојем архитектуре и грађевинарства кроз векове. Објаснити шта су земунице, сојенице, куће од камена, брвнаре и колибе. За објашњења користити слике 1.3. и 1.4. из уџбеника.
- Ученицима представити једну од најстаријих и најзначајнијих грана људске делатности – грађевинску технику, која се састоји од архитектуре (пројектовање и уметничко обликовање зграда и других грађевинских објеката) и грађевинарства (сви послови и радње неопходни да би се изградио један грађевински објекат). При објашњењу користити слике 1.1. и 1.2. из уџбеника.
- Да би се исказала уметност и значај архитектуре и грађевинарства, приказати кратке филмове који се налазе као мултимедијални прилог на сајту Издавачке куће „Нови Логос” (www.logos-edu.rs), а односе се на неке од најзначајнијих грађевина: Кеопсова пирамида и Велики кинески зид.
- Објаснити шта се подразумева под појмом стил градње (начин обликовања грађевинских објеката у насељеном подручју, који је карактеристичан за један дужи период). Ученике упознати с карактеристикама различитих стилова градње који су утицали на развој архитектуре и грађевинарства (грчки, римски, готски, ренесансни и барокни стил).
- Приликом указивања на карактеристике различитих стилова градње, користити фотографије из уџбеника (слика 1.7–1.14) на којима се налазе представници стилова. Након приказивања светских грађевина, приказати и грађевине које се налазе у нашој земљи, а представници су једог од поменутих стилова (слика 1.15–1.17).
- Од ученика захтевати да одговоре на питања из радне свеске, страна 8, 9, 10 и 11.
- Наставник надгледа рад ученика, даје савете и похваљује најуспешније.

Врсте грађевинских објеката

- Ученицима објаснити поделу грађевинарства према намени грађевинских објеката на високоградњу, нискоградњу и хидроградњу.

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

- Приликом објашњења појмова користити слике из уџбеника које презентују једну од врста грађевинарства.

Нискоградња – пројектовање и изградња објеката који се обично налазе при самом тлу или су испод површине земље (путеви, железничке пруге, мостови, тунели ...), слика 1.19.

Високоградња – пројектовање и изградња свих објеката чији се највећи део налази изнад површине земље (школе, болнице, стамбене зграде...), слика 1.20.

Хидроградња – пројектовање и изградња објеката који се користе за проток и акумулацију воде (луке, бране, канали...), слика 1.21.

Изглед табле:

Историја архитектуре

Грађевинска техника:

- архитектура
- грађевинарство (високоградња, нискоградња и хидроградња)

Стил градње – начин обликовања грађевинских објеката у насељеном подручју који је карактеристичан за дужи период

Завршни део часа (10 минута)

- Уз неколико питања обновити градиво.
- Одговорити на постављена питања ученика.
- Најавити следећу наставну јединицу.

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник, стране 10–17;
- радна свеска, стране 8–11;
- приручник.

Белешке о часу:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Предмет: Техничко и информатичко образовање

Разред: шести

Редни број часа по фонду: 3–4.

Наставна тема: Увод у архитектуру и грађевинарство

Наставна јединица: Конструктивни елементи грађевинских објеката (темељ, зидови, међуспратана конструкција, кров, степенице). Системи градње у грађевинарству

Циљ часа

Ученици умеју да разликују:

- конструктивне елементе грађевинских објеката,
- системе градње у грађевинарству,

Задаци часа

Образовни:

- упознати ученике с конструктивним елементима грађевинских објеката;
- упознати ученике с различитим системима градње у грађевинарству.

Функционални:

- оспособити ученике да самостално запажају и разликују конструктивне елементе грађевинских објеката;
- оспособити ученике да самостално препознају различите системе градње у грађевинарству;
- развијати способност слушања и запажања.

Васпитни:

- побуђивати радозналост и интересовање за архитектуру и грађевинарство;
- развијати самосталност у раду;
- развијати радне навике и вештине;
- развијати осећај за лепо и уредно.

Тип часа: обрада, понављање градива.

Метод рада: дијалог, текст, илустрација, демонстрација, писмени радови.

Облик рада: фронтални, индивидуални.

Наставна средства

ВИЗУЕЛНА: слике из уџбеника, радна свеска, цртеж;

МАТЕРИЈАЛНА: макете и модели грађевинских објеката;

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: мултимедијална презентација, видео прилози с интернета или из колекције наставника;

СРЕДСТВА ЗА ПРОГРАМИРАНО УЧЕЊЕ: наставне датотеке, мултимедијални образовни рачунарски софтвер.

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Помоћна техничка средства

ВИЗУЕЛНА: школска табла, илустроване књиге;

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: мултимедијски пројектор;

ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНА: персонални рачунар с расположивим периферним уређајима, пројектор с пројекционим платном, мрежна опрема, интернет-конекција;

МУЛТИМЕДИЈСКА: рачунар, електронска учионица, електронска табла;

МАТЕРИЈАЛНА:

Активности ученика: учествовање у разговору, препознавање, именовање, објашњавање, усвајање нових знања, записивање, посматрање, слушање, постављање питања, одговарање, размењивање знања и искуства, допуњавање и кориговање одговора, повезивање претходног с новим знањем, сумирање рада, извођење закључака.

Корелација: ликовна култура, историја.

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

Наставне јединице реализовајте коришћењем мултимедијалне презентације која је саставни део приручника и/или помоћу фотодографија, видео прилога, макеја и модела грађевинских објеката из колекције наставника.

Уводни део часа (10 минута)

- Постављањем питања обновити градиво с претходног часа.
- Шта је архитектура, а шта грађевинарство?
- Шта је стил градње?
- Који су стилови градње утицали на развој грађевинарства и архитектуре?
- Које врсте грађевинских објеката, према намени, постоје?

Главни део часа (75 минута)

Конструктивни елементи грађевинских објеката (темељ, зидови, међуспратна конструкција, кров, степенице)

- Ученицима на једноставан начин, помоћу слике 1.22. из уџбеника, показати основне конструктивне елементе (темељ, зидови, међуспратна конструкција, кров и степенице) грађевинског објекта.
- Ученицима поставити неколико питања о конструктивним елементима (улога, намена...), а затим сваки од њих детаљно објаснити (начин градње и намену) користећи слике 1.22 – 1.28. из уџбеника.
- Напоменути да су за функционалност грађевинског објекта неопходни и други елементи као што су прозори, врата и димњаци (објаснити њихову намену).

Системи градње у грађевинарству

- Помоћу илустрација из уџбеника и мултимедијалних прилога са ЦД-а, упознати ученике са системима градње у грађевинарству (класични и савремени), њиховим предностима и манама.
- Објаснити зашто се традиционални (класични) начин градње користи за изградњу породичних зграда и мањих објеката, а савремени за изградњу већих стамбених, јавних и привредних зграда.
- Указати на два облика савременог начина градње (монтажни и скелетни), објаснити их и навести предности и недостатке сваког од њих. Приликом објашњења користити слике 1.32. и 1.33. из уџбеника.
- Од ученика захтевати да одговоре на питања и ураде задатке из радне свеске на страни 12, 13 и 14.
- Наставник надгледа рад ученика, даје савете и похваљује најуспешније.

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

Изглед табле:

Конструктивни елементи грађевинских објеката:

- темељ,
- зидови,
- међуспратна конструкција,
- кров,
- степенице
- други елементи (прозори, врата, димњаци).

Системи градње у грађевинарству:

- традиционални (класични),
- савремени (монтажни и скелетни).

Завршни део часа (пет минута)

- Уз неколико питања обновити градиво.
- Одговорити на постављена питања ученика.
- Најавити следећу наставну тему.
- Нагласити да је за следећу наставну тему неопходан прибор за техничко цртање.

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник, стране 18–23;
- радна свеска, стране 12–14;
- приручник.

Белешке о часу:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Предмет: Техничко и информатичко образовање

Разред: шести

Редни број часа по фонду: 5–6.

Наставна тема: Техничко цртање у грађевинарству

Наставна јединица: Поступци и фазе у реализацији грађевинских објеката, техничка документација (појам, врста и примена пројеката)

Циљ часа

Ученици умеју да:

- препознају врсту техничких цртежа у саставу техничке документације приликом израде грађевинског објекта,
- самостално цртају једноставније техничке цртеже.

Задаци часа

Образовни:

- упознати ученике с фазама у изградњи грађевинских објеката;
- упознати ученике с врстама цртежа у саставу техничке документације приликом израде грађевинског објекта.

Функционални:

- оспособити ученике да самостално запажају и разликују фазе приликом изградње грађевинског објекта;
- оспособити ученике да самостално цртају једноставније техничке цртеже;
- развијати вештину цртања техничких цртежа;
- развијати способност слушања и запажања.

Васпитни:

- побуђивати радозналост и интересовање за техничко цртање;
- развијати самосталност у раду;
- развијати радне навике и вештине;
- развијати осећај за лепо и уредно.

Тип часа: обрада, понављање градива.

Метод рада: дијалог, текст, илустрација, демонстрација, писмени радови.

Облик рада: фронтални, индивидуални.

Наставна средства

ВИЗУЕЛНА: текст и слике из уџбеника, радна свеска, цртеж;

МАТЕРИЈАЛНА: прибор за техничко цртање;

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: мултимедијална презентација, видео прилози с интернета или из колекције наставника;

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

СРЕДСТВА ЗА ПРОГРАМИРАНО УЧЕЊЕ: наставне датотеке, мултимедијални образовни рачунарски софтвер.

Помоћна техничка средства

ВИЗУЕЛНА: школска табла, илустроване књиге;

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: мултимедијски пројектор;

ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНА: персонални рачунар с расположивим периферним уређајима, пројектор с пројекционим платном, мрежна опрема, интернет-конекција;

МУЛТИМЕДИЈСКА: рачунар, електронска учионица, електронска табла;

МАТЕРИЈАЛНА: /

Активности ученика: учествовање у разговору, препознавање, именовање, објашњавање, усвајање нових знања, записивање, посматрање, слушање, постављање питања, одговарање, размењивање знања и искуства, допуњавање и кориговање одговора, повезивање претходног с новим знањем, сумирање рада, извођење закључака, техничко цртање помоћу прибора.

Корелација: техничко и информатичко образовање за 5. разред (графичке комуникације), математика.

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

Наставне јединице реализовајте коришћењем мултимедијалне презентације која је саставни део приручника и/или помоћу фотографија, видео прилога и модела из колекције наставника.

Уводни део часа (10 минута)

- У уводном делу часа поставити неколико питања која ће започети разговор на тему изградње објеката.
  - Како настаје грађевински објекат?
  - Шта је све потребно за изградњу једног објекта?
- Од ученика захтевати да се подсети пута „Од идеје до реализације” који су користили приликом израде модела и макета у 5. разреду. Изградњу грађевинских објеката упоредити са изградњом модела.

Главни део часа (70 минута)

- Коришћењем мултимедијалне презентације и у разговору ученике упознати са свим детаљима при изградњи грађевинског објекта који се односе на планирање (жеља за градњом, избор локације и врста грађевинског објекта) и пројектовање (техничка документација).
- Ученицима објаснити да изградња грађевинских објеката представља дуготрајан, одговоран и скуп посао и да се одвија у три фазе:
  - **планирање** (објаснити шта се подразумева под планирањем и објаснити улогу инвеститора у овој фази),
  - **пројектовање** (навестити да ће се ученици у овој наставној теми највише бавити овом фазом) и
  - **извођење грађевинских радова** (описати и набројати све радове која ова фаза обухвата: припремни радови, основни грађевински радови, инсталатерски радови и завршни радови).
- Навести да пројектовање подразумева израду техничке документације коју чине:
  - **идејни пројекат** – објаснити да се овај пројекат састоји из техничких цртежа који се односе на изглед објекта (основа темеља, приземља, спратова и крова, изгледа објекта са свих страна, уздужних и поречних пресека), ситуационог плана шире околине, ситуационог плана градилишта, техничког описа и приближног прорачуна трошкова; цртежи се обично цртају у размери 1 : 100 или 1 : 200;
  - **главни пројекат** – објаснити да се овај пројекат састоји од цртежа који улазе у састав идејног пројекта и додатних цртежа и прорачуна (статичког прорачуна, пројекта инсталације, детаљног прорачуна трошкова); цртежи се обично цртају у размери 1 : 100;
  - **извођачки пројекат** – објаснити да се овај пројекат црта када је потребно приказати и разрадити ситније детаље приликом градње; назива се још и палирски план, а црта се у размери 1 : 50 или 1 : 20.
- Објаснити значај и примену техничког цртања у грађевинарству, а затим навести који све цртежи улазе у састав пројекта:

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

- **урбанистички план** – објаснити (сл. 2.5. у уџбенику) да су на овом цртежу уцртани сви објекти у једном насељу, да се црта за сваку општинску и да се њиме одређују намена земљишта и правила изградње сваког новог објекта; наговестити да се урбанистички план црта у урбанистичком заводу;
- **ситуациони план** – објаснити (сл. 2.8. у уџбенику) да се на овом цртежу приказују спољне ивице будућег објекта и изглед парцеле на којој ће се градити објект, да се црта у размери 1 : 1000 и да се назива још и диспозиција;
- **ситуациони план градилишта** – објаснити (сл. 2.9 у уџбенику) да је ово цртеж који још детаљније приказује парцелу с уцртаним објектом, као и положај објекта на пут и стране света; црта се у размери 1 : 200.
- Након обраде градива, од ученика захтевати да одговоре на питања у радној свесци на страни 16 и 17, а затим да ураде вежбу на страни 18 (ситуациони план школе).
- Наставник надгледа рад ученика, даје савете, одговара на постављена питања и похваљује најуспешније у раду.

Изглед табле

Фазе у изградњи грађевинског објекта:

- планирање,
- пројектовање,
- извођење грађевинских радова.

Техничка документација:

- идејни пројекат,
- главни пројекат,
- извођачки пројекат.

Завршни део часа (10 минута)

- Проверити вежбу коју су ученици урадили и указати на грешке уколико постоје.
- Најавити следећу наставну јединицу.

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник, стране 28–33;
- радна свеска, стране 16 –18;
- приручник.

Белешке о часу:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Предмет: Техничко и информатичко образовање

Разред: шести

Редни број часа по фонду: 7–8.

Наставна тема: Техничко цртање у грађевинарству

Наставна јединица: Технички цртеж као основ за израду пројеката – размера, котирање, симболи и ознаке у грађевинарству

Циљ часа

Ученици умеју да:

- читају и користе једноставније техничке цртеже у грађевинарству,
- самостално цртају једноставније техничке цртеже у перспективи и ортогоналној пројекцији.

Задаци часа

Образовни:

- упознати ученике с начинима приказивања објеката на техничком цртежу;
- показати ученицима како да цртају једноставније цртеже у грађевинарству;
- научити ученике да читају и разумеју техничке цртеже;
- упознати ученике са симболима и ознакама које се користе у грађевинарству.

Функционални:

- оспособити ученике да самостално цртају једноставније техничке цртеже;
- оспособити ученике да разумеју техничке цртеже;
- развијати вештину цртања техничких цртежа;
- развијати способност слушања и запажања код ученика.

Васпитни:

- побуђивати радозналост и интересовања из области техничког цртања;
- развијати самосталност у раду;
- развијати радне навике и вештине;
- развијати осећај за лепо и уредно.

Тип часа: обрада, понављање градива.

Метод рада: дијалог, текст, илустрација, демонстрација.

Облик рада: фронтални, индивидуални.

Наставна средства

ВИЗУЕЛНА: текст и слике из уџбеника, радна свеска, цртеж;

МАТЕРИЈАЛНА: прибор за техничко цртање;

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: мултимедијална презентација, видео прилози с интернета или из колекције наставника;

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

СРЕДСТВА ЗА ПРОГРАМИРАНО УЧЕЊЕ: наставне датотеке, мултимедијални образовни рачунарски софтвер.

Помоћна техничка средства

ВИЗУЕЛНА: школска табла, илустроване књиге;

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: мултимедијски пројектор;

ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНА: персонални рачунар с расположивим периферним уређајима, пројектор с пројекционим платном, мрежна опрема, интернет-конекција;

МУЛТИМЕДИЈСКА: рачунар, електронска учионица, електронска табла;

МАТЕРИЈАЛНА: /

Активности ученика: учествовање у разговору, препознавање, именовање, објашњавање, усвајање нових знања, записивање, посматрање, слушање, постављање питања, одговарање, размењивање знања и искуства, допуњавање и кориговање одговора, повезивање претходног с новим знањем, сумирање рада, извођење закључка, техничко цртање помоћу прибора.

Корелација: техничко и информатичко образовање за 5. разред (графичке комуникације), математика.

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

Наставне јединице реализовајте коришћењем мултимедијалне презентације која је саставни део приручника, и/или помоћу фотографија, видео прилога и модела из колекције наставника.

Уводни део часа (10 минута)

- Поставити неколико питања која ће омогућити понављање градива с претходног часа.
  - Које су фазе у изградњи грађевинског објекта?
  - Шта је техничка документација и од чега се састоји?
- У разговору нагласити значај техничких цртежа у грађевинарству – помоћу њих се на лак и једноставан начин могу дати подаци о изгледу грађевинског објекта, његовим димензијама, материјалу који се користи за изградњу итд.

Главни део часа (70 минута)

- Коришћењем мултимедијалне презентације, или на други начин, објаснити да се на техничком цртежу објекти приказују у **перспективи** (најприроднији изглед предмета – удаљавањем од посматрача делови објекта сразмерно се смањују, не котира се) и **ортогоналној** или **нормалној пројекцији** (објекат се посматра и црта с више страна, црта се у одређеној размери и котира се), док се унутрашњост објекта приказује кроз **хоризонтални** и **вертикални пресек**.
- На табли демонстрирати на који ће начин ученици цртати грађевински објекат у перспективи (нацртати пример који се налази у уџбенику, слика 2.12).
- Подсетити ученике шта је то **размера** или **мерило** (учили су у 5. разреду – однос димензија неког грађевинског објекта на цртежу и у природи), а затим објаснити зашто се у грађевинарству користи само размера за умањење.
- Објаснити начин **котирања** или **димензионисања** у грађевинарству и навести разлике у односу на котирање модела које су радили у 5. разреду (мерне јединице котних бројева су у сантиметрима који се не уписују, а на крајевима се уместо котних стрелица користе котне линије под углом од 45°). Демонстрирати на табли.
- Истаћи да се при изради техничког цртежа у грађевинарству морају користити стандардне ознаке и симболи. Приликом објашњења користити слику 2.18. из уџбеника.
- Захтевати од ученика да одговоре на питања из радне свеске на страни 19, 20 и 21.
- Наставник надгледа рад ученика, даје савете, одговара на питања ученика и похваљује најуспешније у раду.

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

Изглед табле:

Грађевински објекти на техничком цртежу најчешће се приказују у:

- перспективи и
- ортогоналној или нормалној пројекцији.

Унутрашњост објекта приказује се кроз:

- хоризонтални и
- вертикални пресек.

Завршни део часа (10 минута)

- Помоћу неколико питања обновити градиво.
- Одговорити на постављена питања ученика.
- Најавити следећу наставну јединицу.

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник, стране 34–37;
- радна свеска, стране 19–21;
- приручник.

Белешке о часу:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Предмет: Техничко и информатичко образовање

Разред: шести

Редни број часа по фонду: 9–10.

Наставна тема: Техничко цртање у грађевинарству

Наставна јединица: Графичко представљање предмета – објеката прибором

Циљ часа

Ученици умеју да:

- самостално цртају једноставније техничке цртеже у грађевинарству.

Задаци часа

Образовни:

- показати ученицима како да цртају једноставније цртеже у грађевинарству;
- научити ученике да читају и разумеју техничке цртеже;
- упознати ученике са симболима и ознакама које се користе у грађевинарству.

Функционални:

- оспособити ученике да самостално цртају једноставније техничке цртеже;
- оспособити ученике да разумеју техничке цртеже;
- развијати вештину цртања техничких цртежа;
- развијати способност слушања и запажања код ученика.

Васпитни:

- побуђивати радозналост и интересовања из области техничког цртања;
- развијати самосталност у раду;
- развијати радне навике и вештине;
- развијати осећај за лепо и уредно.

Тип часа: вежба.

Метод рада: дијалог, илустрација, демонстрација.

Облик рада: индивидуални, фронтални.

Наставна средства

ВИЗУЕЛНА: текст и слике из уџбеника, радна свеска, цртеж;

МАТЕРИЈАЛНА: прибор за техничко цртање;

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: мултимедијална презентација, видео прилози с интернета или из колекције наставника;

СРЕДСТВА ЗА ПРОГРАМИРАНО УЧЕЊЕ: наставне датотеке, мултимедијални образовни рачунарски софтвер.

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Помоћна техничка средства

ВИЗУЕЛНА: школска табла, илустроване књиге.

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: мултимедијски пројектор.

ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНА: персонални рачунар с расположивим периферним уређајима, пројектор с пројекционим платном, мрежна опрема, интернет конекција.

МУЛТИМЕДИЈСКА: рачунар, електронска учионица, електронска табла.

МАТЕРИЈАЛНА: /

Активности ученика: учествовање у разговору, препознавање, именовање, објашњавање, усвајање нових знања, записивање, посматрање, слушање, постављање питања, одговарање, размењивање знања и искуства, допуњавање и кориговање одговора, повезивање претходног с новим знањем, сумирање рада, извођење закључка, техничко цртање помоћу прибора.

Корелација: техничко и информатичко образовање за 5. разред (графичке комуникације), математика.

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

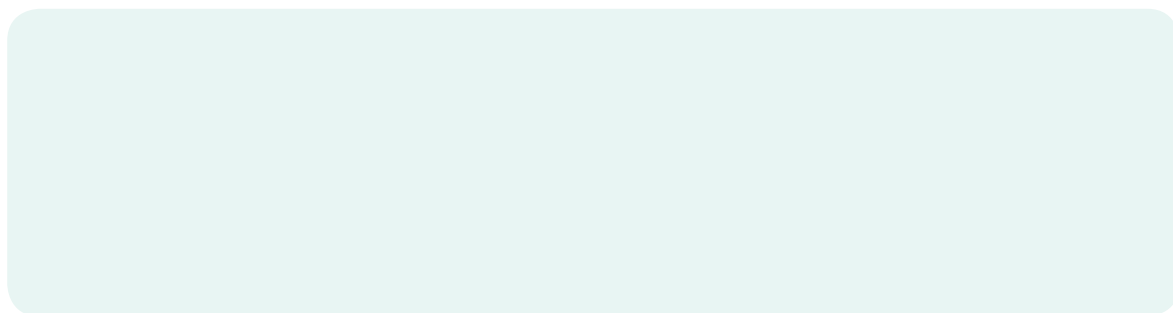
Уводни део часа (10 минута)

- Помоћу неколико питања обновити градиво с претходног часа.
  - Које се пројекције користе за приказивање грађевинских објеката на техничком цртежу у грађевинарству?
  - Како изгледа објекат приказан у перспективи, а како у ортогоналној пројекцији?
  - Која се размера користи у грађевинарству и зашто?
  - Које су карактеристике котирања на грађевинском техничком цртежу?
  - Шта се приказује ознакама и симболима на техничком цртежу у грађевинарству?

Главни део часа (70 минута)

- Након наученог и обновљеног градива, од ученика захтевати да у радној свесци на страни 22 ураде вежбу 1, тј. да прикажу своју кућу или зграду у перспективи.
- Наставник надгледа рад ученика, даје савете и похваљује најуспешније.
- Након урађене вежбе 1, од ученика захтевати да ураде вежбу 2 у радној свесци на страни 23, која се односи на цртање објекта у ортогоналној пројекцији. Ученицима навестити да су већ цртали у ортогоналној пројекцији приликом израде техничке документације модела у 5. разреду.
- Наставник надгледа рад ученика, даје савете и похваљује најуспешније.

Изглед табле:

Завршни део часа (10 минута)

- Проверити вежбе које су ученици урадили.
- Указати на грешке уколико постоје.
- Најуспешније ученике похвалити.
- Најавити следећу наставну јединицу.
- Од ученика захтевати да за следећи час донесу маказе и лепак – за вежбу 4 (грађевинске симболе у радној свесци на страни 95 ученици могу и код куће да исеку да се не губи време на часу).

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник, стране 38–39;
- радна свеска, стране 22–23;
- приручник.

Белешке о часу:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Предмет: техничко и информатичко образовање

Разред: шести

Редни број часа по фонду: 11–12.

Наставна тема: Техничко цртање у грађевинарству

Наставна јединица: Графичко представљање предмета/објеката прибором

Циљ часа

Ученици умеју да:

- самостално цртају једноставније техничке цртеже у грађевинарству.

Задаци часа

Образовни:

- показати ученицима како да цртају једноставније цртеже у грађевинарству;
- научити ученике да читају и разумеју техничке цртеже;
- упознати ученике са симболима и ознакама које се користе у грађевинарству.

Функционални:

- оспособити ученике да самостално цртају једноставније техничке цртеже;
- оспособити ученике да разумеју техничке цртеже;
- развијати вештину цртања техничких цртежа;
- развијати способност слушања и запажања.

Васпитни:

- побуђивати радозналост и интересовање за техничко цртање;
- развијати самосталност у раду;
- развијати радне навике и вештине;
- развијати осећај за лепо и уредно.

Тип часа: вежба.

Метод рада: дијалог, илустрација, демонстрација.

Облик рада: индивидуални, фронтални.

Наставна средства

ВИЗУЕЛНА: текст и слике из уџбеника, радна свеска, цртеж;

МАТЕРИЈАЛНА: прибор за техничко цртање, маказе, лепак;

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: мултимедијална презентација, видео прилози с интернета или из колекције наставника;

СРЕДСТВА ЗА ПРОГРАМИРАНО УЧЕЊЕ: наставне датотеке, мултимедијални образовни рачунарски софтвер.

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Помоћна техничка средства

ВИЗУЕЛНА: школска табла, илустроване књиге;

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: мултимедијски пројектор;

ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНА: персонални рачунар с расположивим периферним уређајима, пројектор с пројекционим платном, мрежна опрема, интернет-конекција;

МУЛТИМЕДИЈСКА: рачунар, електронска учионица, електронска табла;

МАТЕРИЈАЛНА: /

Активности ученика: учествовање у разговору, препознавање, именовање, објашњавање, усвајање нових знања, записивање, посматрање, слушање, постављање питања, одговарање, размењивање знања и искуства, допуњавање и кориговање одговора, повезивање претходног с новим знањем, сумирање рада, извођење закључака, техничко цртање помоћу прибора.

Корелација: техничко и информатичко образовање за 5. разред (графичке комуникације), математика.

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

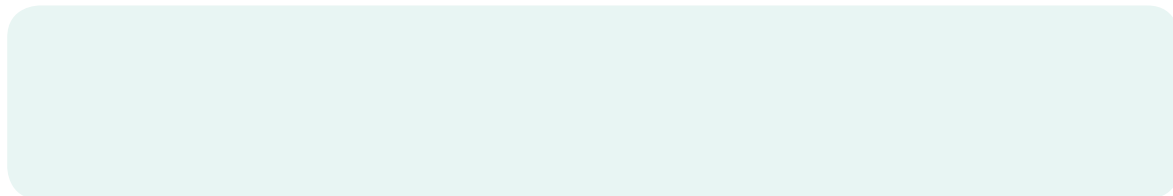
Уводни део часа (пет минута)

- Кратко поновити, заједно с ученицима, размеру, котирање, симболе и представљање објеката на техничком цртежу у грађевинарству.
  - Које се пројекције користе за приказивање грађевинских објеката на техничком цртежу у грађевинарству?
  - Како изгледа објекат приказан у перспективи, а како у ортогоналној пројекцији?
  - Која се размера користи у грађевинарству и зашто?
  - Које су карактеристике котирања на грађевинском техничком цртежу?
  - Шта се приказује ознакама и симболима на техничком цртежу у грађевинарству?

Главни део часа (75 минута)

- Након наученог и обновљеног градива, од ученика захтевати да у радној свесци на страни 24 ураде вежбу 3. Пре него што започну израду вежбе, наставник даје уводне напомене и савете који ће ученицима помоћи у раду. Посебно скренути пажњу на мерне јединице које се траже у појединим задацима у саставу вежбе.
- Наставник надгледа рад ученика, даје савете и похваљује најуспешније.
- Након урађене вежбе 3, од ученика захтевати да ураде вежбу 4, чији се један део налази на страни 25, а други део у прилогу радне свеске (странице 94 и 95). Ученицима препустити да самостално одређују намену сваке просторије унутар стана, а затим да грађевинске симболе маказама исеку, распореде и залепе унутар просторија.
- Наставник надгледа рад ученика, даје савете и похваљује најуспешније.
- Након урађене вежбе 4, од ученика захтевати да у радној свесци на странама 25 и 26 ураде вежбу – основа кабинета. Пре него што започну израду вежбе, наставник даје уводне напомене и савете који ће ученицима помоћи у раду (у уџбенику на страни 38 прочитати текст који детаљно објашњава начин израде ове вежбе).
- Наставник надгледа рад ученика, даје савете и похваљује најуспешније.

Изглед табле:

Завршни део часа (10 минута)

- Проверити вежбе које су ученици урадили.
- Указати на грешке уколико постоје.
- Најуспешније ученике похвалити и оценити.
- Најавити следећу наставну тему.

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник, стране 38–39;
- радна свеска, стране 24–26;
- приручник.

Белешке о часу:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Предмет: Техничко и информатичко образовање

Разред: шести

Редни број часа по фонду: 13–14.

Наставна тема: Информатичке технологије

Наставна јединица: Програм за једноставно цртање

Циљ часа: стицање знања о основним појмовима рачунарске графике и представљању цртежа на рачунару, упознавање са основним карактеристикама софтвера за цртање на рачунару, упознавање с програмом Microsoft Visio 2007.

Задачи часа

Образовни:

- упознавање са софтверима за цртање на рачунару;
- уочавање разлике између растерске и векторске графике.

Функционални:

- оспособљавање ученика да уоче разлике између векторских и растерских слика;
- развијање способности слушања;
- развијање логичког мишљења.

Васпитни:

- упознавање са софтверима за цртање на рачунару и њиховим значајем за развој друштва;
- развијање радних навика и вештина;
- развијање самосталности у раду;
- побуђивање радозналости и интересовања;
- развијање осећаја за лепо.

Тип часа: обрада, понављање градива.

Метод рада: дијалог, илустрација, демонстрација, практичан рад на рачунару, писмени радови.

Облик рада: фронтални, индивидуални.

Наставна средства

ВИЗУЕЛНА: слике из уџбеника, радна свеска, цртеж, слика;

МАТЕРИЈАЛНА: /

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: мултимедијална презентација, видео прилози с интернета или из колекције наставника;

СРЕДСТВА ЗА ПРОГРАМИРАНО УЧЕЊЕ: мултимедијални образовни рачунарски софтвери.

Помоћна техничка средства

ВИЗУЕЛНА: школска табла, илустроване књиге;

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: мултимедијски пројектор;

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНА: персонални рачунар с расположивим периферним уређајима, пројектор с пројекционим платном, мрежна опрема, интернет-конекција;

МУЛТИМЕДИЈСКА: рачунар, електронска учионица, електронска табла;

МАТЕРИЈАЛНА: /

Активности ученика: учествовање у разговору, препознавање, именовање, објашњавање, усвајање нових знања, решавање задатака, записивање, техничко цртање прибором или на рачунару, посматрање, слушање, постављање питања, одговарање, размењивање знања и искуства, повезивање претходног с новим знањем, сумирање рада, извођење закључака, процењивање успешности часа.

Корелација: техничко и информатичко образовање за 5. разред (Paint), математика, ликовно.

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

Наставну јединицу реализовати коришћењем мултимедијалне презентације која је саставни део приручника и/или презентације и видео прилога из колекције наставника.

Уводни део часа (10 минута)

Постављањем питања проверити да ли ученици знају назив неког софтвера за цртање на рачунару. Подсетити их на градиво из 5. разреда и цртање помоћу софтвера Paint. Питати ученике које геометријске фигуре могу да препознају на кући. Упознати их са садржајима (рачунарским програмима) које ће учити из области информатичке технологије у шестом разреду.

Главни део часа (70 минута)

Објаснити појмове растерска и векторска графика и то илустровати с много примера. Питати ученике да ли познају неке софтвере за обраду растерских и векторских слика. Навести софтвере за цртање Google SketchUp, Envisioneer, Express, Microsoft Visio, Corel Draw, Adobe Illustrator, као и софтвере за израду и обраду растерских слика Paint, Corel Photopaint, Adobe Photoshop.

Програми који се користе за пројектовање и виртуелни приказ јесу:

- 1) Microsoft Visio 2007,
- 2) Envisioneer Express 5.0 и
- 3) Google Sketch Up.

Показати ученицима како се стартује програм **Microsoft Office Visio 2007**.

Програм покренути преко менија **Start/ All Programs/Microsoft Office Visio 2007**.

Демонстрирати коришћење алата и рад у програму Microsoft Office Visio 2007.

На отвореном прозору уочити иконице с понуђеним избором категорија за рад: дијаграм, план зграда, графикони, шеме, мапе, базе података, саобраћајне раскрснице и др.

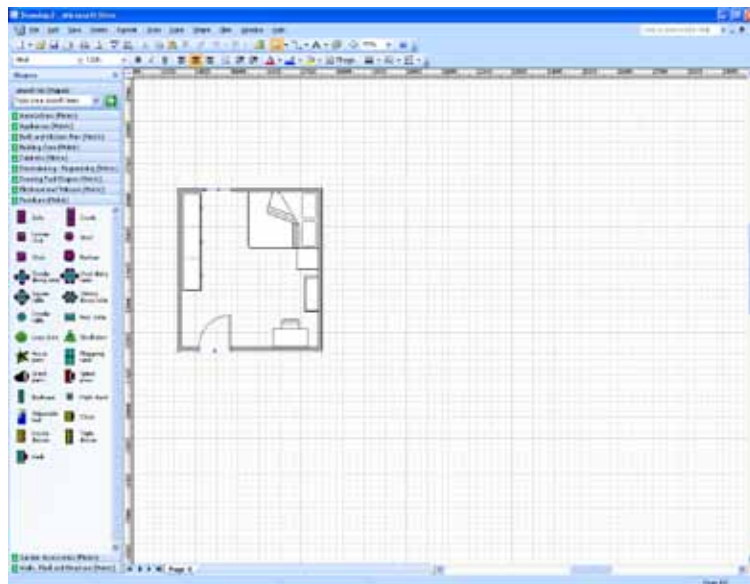
У оквиру категорије **Maps and Floor Plans** изабрати **Home Plan (metric)**.

Добили сте **радну површину** приказану са осталим деловима прозора: насловном линијом, линијом менија, кутијом с алатима, делом с елементима и статусном линијом (слика 3.6. у уџбенику).

Елементи су разврстани по категоријама до којих се може доћи преко менија **File** и опције **Shapes**.

Изабрати **Walls, Shell and Structure** и превући собу на радну површину (енг. **Room**) одговарајуће димензије. Превући прозоре (енг. **Window**) и врата (енг. **Door**).

Показати ученицима како да поставе намештај. Кликнути на **Furniture** и додати делове намештаја (сл.1).

Слика 1

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

Наставник надгледа рад ученика, помаже им у раду и похваљује најуспешније.
Наставник захтева да се готов цртеж сачува на одређеној локацији на хард-диску.

Изглед табле:

Програм за једноставно цртање

Софтвери за израду слика на рачунару:

- софтвери за израду векторских слика и
- софтвери за израду растерских слика.

Рачунарска графика (енгл. *computer graphics*) обухвата стварање, чување и употребу слика модела и објеката.

Векторска графика је начин приказивања слике помоћу геометријских облика као што су тачке, линије, криве и др.

Растерска графика је „цртање” помоћу пиксела, од којих сваки носи информацију о боји коју представља.

Завршни део часа (10 минута)

- Помоћу неколико питања обновити градиво.
- Одговорити на постављена питања ученика.
- Најавити следећу наставну јединицу.

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник, стране 44–47;
- радна свеска, стране 28–30;
- приручник.

Белешке о часу:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Предмет: Техничко и информатичко образовање

Разред: шести

Редни број часа по фонду: 15–16.

Наставна тема: Информатичке технологије

Наставна јединица: Програм за једноставно цртање

Циљ часа: ученици самостално знају да креирају цртеж помоћу софтвера Microsoft Visio 2007.

Задаци часа

Образовни:

- примена наученог градива из области Microsoft Visio 2007.

Функционални:

- оспособити ученике да самостално израде цртеж помоћу софтвера Microsoft Visio 2007;
- развијати вештину цртања техничких цртежа;
- развијати способност слушања и запажања.

Васпитни:

- побуђивати радозналост и интересовање за техничко цртање на рачунару;
- развијати самосталност у раду;
- развијати радне навике и вештине;
- развијати осећај за лепо и уредно.

Тип часа: вежба.

Метод рада: дијалог, илустрација, демонстрација, практичан рад на рачунару.

Облик рада: индивидуални.

Наставна средства

ВИЗУЕЛНА: слике из уџбеника, радна свеска, цртеж, слика;

МАТЕРИЈАЛНА: /

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: мултимедијална презентација, видео прилози с интернета или из колекције наставника;

СРЕДСТВА ЗА ПРОГРАМИРАНО УЧЕЊЕ: мултимедијални образовни рачунарски софтвери.

Помоћна техничка средства

ВИЗУЕЛНА: школска табла, илустроване књиге;

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: мултимедијски пројектор;

ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНА: персонални рачунар с расположивим периферним уређајима, пројектор с пројекционим платном, мрежна опрема, интернет-конекција;

МУЛТИМЕДИЈСКА: рачунар, електронска учионица, електронска табла;

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

МАТЕРИЈАЛНА: /

Активности ученика: учествовање у разговору, препознавање, именовање, објашњавање, усвајање нових знања, решавање задатака, записивање, техничко цртање прибором или на рачунару, посматрање, слушање, постављање питања, одговарање, размењивање знања и искуства, повезивање претходног с новим знањем, сумирање рада, извођење закључака, процењивање успешности часа.

Корелација: техничко и информатичко образовање за 5. разред (Paint), математика, ликовно.

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

Уводни део часа (10 минута)

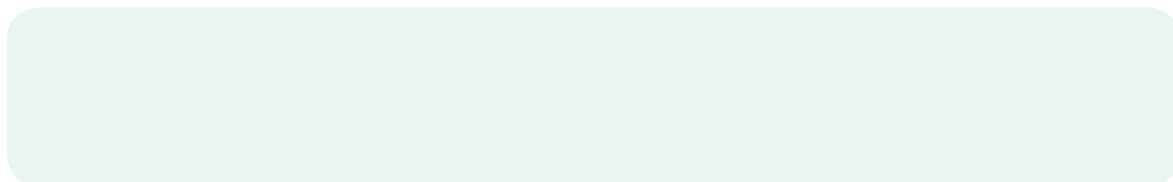
Помоћу неколико питања обновити градиво с претходног часа.

- Како се покреће Microsoft Visio 2007?
- Које су му основне алатке?

Главни део часа (70 минута)

- Након наученог и обновљеног градива, од ученика захтевати да у радној свесци на странама 28–30 одговоре на питања.
- Захтевати од ученика да нацртају план своје куће или стана помоћу софтвера Microsoft Visio 2007.
- Наставник надгледа рад ученика, даје савете и похваљује најуспешније.

Изглед табле

Завршни део часа (10 минута)

- Проверити вежбе које су ученици урадили.
- Указати на грешке уколико постоје.
- Најуспешније ученике похвалити и оценити.
- Најавити следећу наставну јединицу.

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник, стране 44–47;
- радна свеска, стране 28–30;
- приручник.

Белешке о часу:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

Предмет: Техничко и информатичко образовање

Разред: шести

Редни број часа по фонду: 17–18.

Наставна тема: Информатичке технологије

Наставна јединица: Програм за једноставно цртање

Циљ часа: упознавање са основним карактеристикама и могућностима софтвера за цртање на рачунару Envisioneer Express 5.0.

Задаци часа

Образовни:

- упознавање са основним карактеристикама и могућностима софтвера за цртање на рачунару Envisioneer Express 5.0;
- уочавање разлике и сличности између Microsoft Visio 2007 и Envisioneer Express 5.0.

Функционални:

- оспособљавање ученика да користе Envisioneer Express 5.0;
- развијање способности слушања;
- развијање логичког мишљења.

Васпитни:

- упознавање са софтверима за цртање на рачунару и њиховим значајем за развој друштва;
- развијање радних навика и вештина;
- развијање самосталности у раду;
- побуђивање радозналости и интересовања;
- развијање осећаја за лепо.

Тип часа: обрада, понављање градива.

Метод рада: дијалог, илустрација, демонстрација, практичан рад на рачунару.

Облик рада: фронтални, индивидуални.

Наставна средства

ВИЗУЕЛНА: слике из уџбеника, радна свеска, цртеж, слика;

МАТЕРИЈАЛНА: /

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: /

СРЕДСТВА ЗА ПРОГРАМИРАНО УЧЕЊЕ: /

Помоћна техничка средства

ВИЗУЕЛНА: школска табла;

АУДИТИВНА: /

АУДИО-ВИЗУЕЛНА: мултимедијски пројектор;

ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНА: персонални рачунар с расположивим периферним уређајима, пројектор с пројекционим платном, мрежна опрема, интернет-конекција;

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ЧАСА

МУЛТИМЕДИЈСКА: рачунар, електронска учионица, електронска табла;

МАТЕРИЈАЛНА: /

Активности ученика: учествовање у разговору, препознавање, именовање, објашњавање, усвајање нових знања, решавање задатака, записивање, техничко цртање прибором или на рачунару, посматрање, слушање, постављање питања, одговарање, размењивање знања и искуства, повезивање претходног с новим знањем, сумирање рада, извођење закључка, процењивање успешности часа.

Корелација: техничко и информатичко образовање за 5. разред (Paint), математика.

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

Уводни део часа (10 минута)

Постављањем питања проверити да ли су ученици запамтили како се покреће Microsoft Visio 2007 и које су његове карактеристике. Подсетити ученике на садржаје (рачунарске програме) које ће учити из области информатичке технологије у шестом разреду.

Главни део часа (70 минута)

Показати ученицима како се покреће програм **Envisioneer Express 5.0**.

Envisioneer Express 5.0 покрените из менија **Start/All Programs**.

Демонстрирати коришћење алата и рад у програму Envisioneer Express 5.0.

Основни делови прозора су (сл. 3.8. у уџбенику): насловна линија, главни мени, мени с алаткама, радна површина.

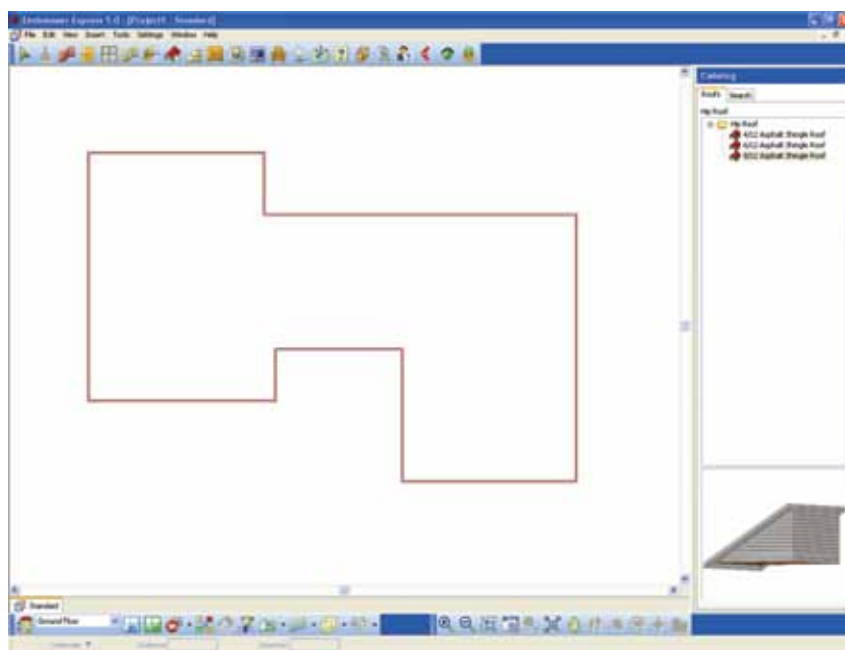
На основу упутства у уџбенику (стр. 48–49) ученици самостално цртају по сопственој замисли.

У Envisioneer Express-у постоји неколико група алатки:

1. **Standard** (сл. 3.9) садржи алатке за креирање новог или отварање постојећег документа, снимање документа, затварање документа, отварање каталога, штампање и помоћ кориснику.
2. **Insert** (сл. 3.10) омогућава унос зидова, врата, прозора, крова, степеница, делова намештаја... Свака од тих опција има подгрупу која се избором једне опције приказује с десне стране екрана.
3. **Basic View Control** (сл. 3.11) је група алатки за приказ модела у 2D или 3D, искључивање и укључивање камере.
4. **Zoom and Navigate** (сл. 3.12) садржи алатке за зумирање (приближавање и удаљавање).

Ученицима на конкретном примеру показати како да креирају план куће.

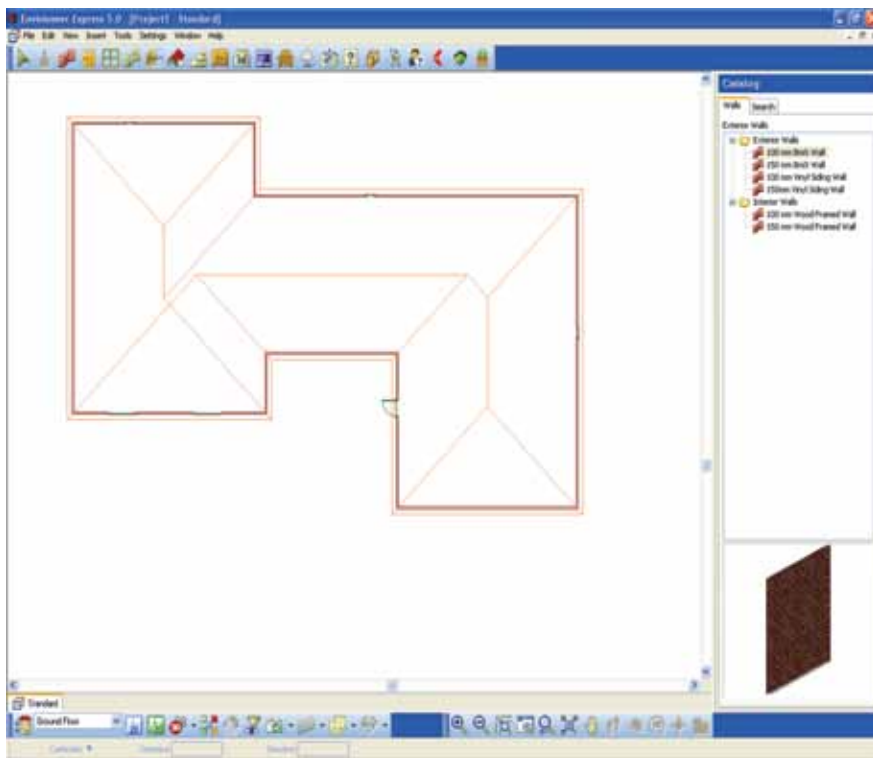
Прво нацртати зидове, кликом на Walls на главном менију (сл. 1).

Слика 1

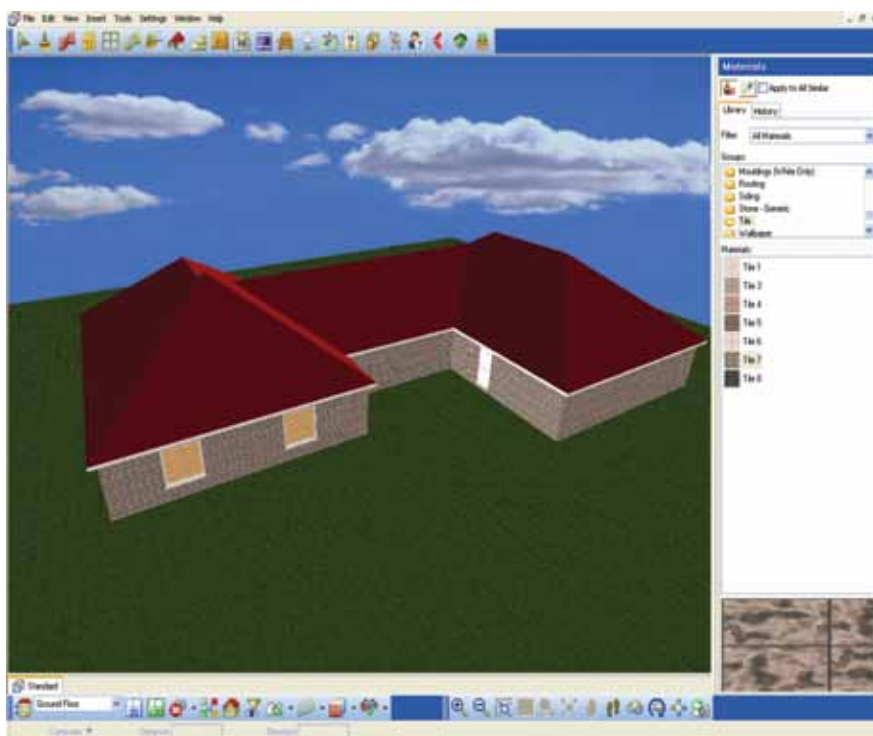
АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

Потом изабрати опцију Roof на главном менију и кликнути на унутрашњи део цртежа. Додати врата (Doors) и прозоре (Window), слика 2.

Слика 2

Кликнути на иконицу 3D Camera Views на статусној линији и изабрати 3D Overview. Изабрати на главном менију Materials Paintbrush, а на десној страни прозора Colors, и обојити кров црвеном бојом. Боју фасаде изабрати кликом на Tile. Добићете изглед куће приказан на слици 3.

Слика 3

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

Наставник надгледа рад ученика и помаже им у раду.

Изглед табле

Програм за једноставно цртање

Envisioneer Express 5.0

Завршни део часа (10 минута)

- Помоћу неколико питања обновити градиво.
- Одговорити на постављена питања ученика.
- Најавити следећу наставну јединицу.

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник, стране 48–49;
- радна свеска, стране 28–30;
- приручник.

Белешке о часу:
